

Mátyás király emléktúra

Név:
Lakcím:
Telefonszám:
E-mail cím:

	Táv	Szint	Jelzés
Hűvösvölgy (bélyegzés)	0	0	
Kaán Károly -kilátó (fénykép)	2,7	241	S
Szépjuhászné kolostorrom (fénykép)	3,8	246	S, KL
Széher út	5,9	270	KL, tanösvény, Z
Nyéki kastély romjai (fénykép)	6,4	271	Z, ZL
Apáthy-szikla	7,8	350	ZL, Z
Árpád-kilátó (fénykép)	9,3	504	Z
Oroszlán-szikla	10,6	522	K
Homok-hegyi katona sír (fénykép)	11,4	550	K
Hűvösvölgy (bélyegzés)	13,3	582	K, S

Túramozgalom irányítója: Orbán Imre

Telefon: 06/70/942-4410

E-mail cím: bakonyturistaja@googlemail.com

Cím: 8523 Egyházaskesző Kossuth Lajos utca 7.

Díjazás: oklevél és jelvény

Díjazás + postaköltség összege: 2.000 Ft

Hunyadi Mátyás királyá koronázása

„Királyt kívánjunk, aki fényt áraszt a sötétségben és orvosolja bajainkat” – írta a római pápának Hunyadi János kormányzó, aki 1456-ban Nándorfehérvárnál 70 évre megállította a török inváziót, mely Európa leigázására irányult.

A szakrális Magyar Királyság Európa közepén a kontinens szabadságának egyetlen záloga volt, nem volt tehát mindegy ki a Szent Koronával megkoronázott király.

Hunyadi János kívánsága nem sokkal később, éppen 555 éve egyedülállóan, csodákkal övezve teljesült, s a Duna jegén, rendkívül nehéz körülmények között, a magyar nemesség – közakarattal – megadta a feleletet. Megválasztották az utolsó teljes értékű magyar királyt, az alig 15 esztendőes Hunyadi Mátyást.

Miféle égi és földi erők mozdultak a háttérben, hogy az ifjú – aki a király-választáskor nem egyszerűen távol volt, hanem a prágai várban raboskodott – Magyarország trónjára ülhessen, s a nagypénteki koronázással vállalja a nemzeti sorsot?

A magyarok régóta várták ezt a pillanatot.

Aeneas Sylvius Piccolomini (a későbbi II. Piusz pápa) feljegyzéseiből ismert, aki az 1440-es évek derekán diplomataként küldte jelentéseit Magyarország állapotáról, a következő megállapítás: „A magyarok csodára várnak, bár hivatalosan van királyuk, beszélnek egy királyról, aki el fog jönni, egy második Attila, aki a magyarok szabadítója lesz...”

Mi volt az a sötétség, amely körbefogta az országot, s amelyből a szabadulást várták a magyarok és a környező népek?

Dél felől állandósultak a török támadások, annak az oszmán nagyhatalomnak a rohamai, amely a korabeli világ legerősebb és legfegyvermezettebb hadseregével rendelkezett. Ugyanekkor a nyugati határszélen is sötét fellegek gyülekeztek.

A Habsburgok szemet vetettek a magyar trónra, megszerzésére minden aljas eszközt bevetettek. Ez volt igazából az a negatív, sötét energia, melynek kivédéséhez már alig volt elég erő a magyar államban.

Mátyás csodás királyválasztásának történetét innen, 18 évről korábban,

1440 februárjában kell indítanunk.

1438. január elején Székesfehérvárott az esztergomi érsek királlyá koronázta Habsburg Albertet, Luxemburgi Zsigmond német-római császár és magyar király kijelölt utódát és vejét. (Ő volt az első magyar király, akit a Habsburg család adott az országnak.) 1439. október 27-én azonban Albert váratlanul elhunyt vérhasban, üresen hagyva a magyar trónt. Ekkor kezdődött az országban a Habsburg-pártiak és a nemzeti párt között a trónért folyó küzdelem.

Albert özvegye, Erzsébet királyné várandós volt, és abban bízva, hogy fia születik, megbízta egyik udvarhölgyét, Kottanner Jánosnét, hogy lopja el a Szent Koronát. 1440. február 21-re virradó éjszaka Kottannerné belopózott kíséreléssel a visegrádi fellegrádba, lereszelték a lakatokat, és a kincstárból – egy párnába bevarrva – ellopták a koronát. Még aznap éjjel a Duna jegén átkelve Kottannerné Komáromba érkezett. Másnap a királynénak fia született, akit három hónaposan 1440. május 15-én az ellopott koronával V. Lászlóként királlyá koronáztak Székesfehérvárott.

Közben 1440. január 1-jén a budai országgyűlés Ulászló lengyel herceget választotta magyar királlyá, aki május közepén érkezett Budára, de ekkorra a jogi helyzet már gyökeresen megváltozott. 1440 júliusában királlyá koronázták Ulászlót egy alkalmi koronával. Magyarországnak így két koronázott királya lett.

1441. február 25-én – egy évvel a korona elrablása után – Erzsébet királyné újabb szentségtörő lépésre szánta el magát, pénzszükében lévén a Szent Koronát nyolcezer aranyforintért elzálogosította Habsburg III. Frigyes német királynak, aki meg is koronáztatta magát Salzburgban, és ettől az időponttól kezdve a Habsburgok – teljesen törvénytelenül – címeik közé felvették a „magyar király” titulust.

Miért volt fontos a Habsburgoknak a Magyar Királyság? Bevételeik nagyon csekélyek voltak, így birodalomépítő vágyaikhoz külső támogatókra volt szükségük, nagyhatalmi törekvéseiket a Fuggerek finanszírozták. A velük kötött szövetség értelmében a Habsburgok bankhitelből örökletes német-római császárokká válhattak, a bankárdinasztia pedig a tiroli nemesfémhányak, a császárság adó- és vámjövödelmeinek kezelését és a pénzverés jogát nyerte el.

A Fuggerek szerződést kötöttek a Habsburgokkal arról is, hogy Magyarország trónjára segítik őket, ha megkapják a felvidéki bányák

pénzveréséből származó jövedelmet, valamint a vám- és adószedés jogát. A Habsburgoknak a magyar trón kellett, a Fuggereknek pedig a magyar aranybányák, hiszen az európai aranykészlet 60–80 százaléka itt, a Kárpát-medencében volt megtalálható. Miközben a Habsburg–Fuggerszövetség óriási fenyegetést jelentett, a déli végeken a török támadások is súlyosbították a helyzetet. A Magyar Királyság életére törő sötét erőket fél évszázadon keresztül Hunyadi János, majd fia, Mátyás tartóztatta fel. A nándorfehérvári diadal után alig három héttel, 1456. augusztus 11-én a zimonyi táborban, pestisben meghalt Hunyadi János országos főkapitány. Szeptemberben V. László rokonát, tanácsadóját, Cillei Ulrikot nevezte ki országos főkapitánynak, aki a királytól kapott fővezéri megbízatását azonban nem a törökre összpontosította, hanem a Hunyadi-családra. Felszólították a két Hunyadi fiút, hogy a kezükön lévő minden királyi erősséget és jövedelmet adjanak át. November 9-én a király és Cillei személyesen jelentek meg Nándorfehérváron, hogy a vár átadásáról tárgyaljanak. Szó szót követett, s Cillei Ulrik haragjában kardot rántott, a fegyvertelen Hunyadi Lászlóra rontott, kinek életét hívei mentették meg, holtra kaszabolva Cilleit. A király látva ezt megrémült, de színleg megbocsátotta nagybátyja halálát. 1456 novemberében Temesváron Hunyadi Lászlót főkapitánnyá nevezte ki s Szilágyi Erzsébet kérésére, kezét a Bibliára téve megesküdtött, hogy a Hunyadi fiúknak nem lesz bántódása Cillei halála miatt.

Budára érve azonban elpárolgott a király jóindulata, a Cillei-párti főurak pedig elhitették vele, hogy Hunyadi László király akar lenni és az életére tör.

1457 márciusában a két Hunyadi fiút Budára csalták, és híveikkel együtt elfogták, felségsértés, árulás, hűtlenség miatt halálra ítélték őket. Hunyadi Mátyás, Vitéz János, Szilágyi Mihály és társaik halálbüntetését börtönre enyhítette a király, csak a Cillei meggyilkolásában fővételnek tartott Hunyadi Lászlót végezték ki március 16-án a budai Szent György téren. Mátyást a király túszként vitte magával előbb Bécsbe, majd prágai udvarába.

V. Lászlót 1457. november 23-án háromnapos görcsök és kínok után itt érte a halál, pontosan egy évre rá, hogy esküvel fogadta Szilágyi Erzsébetnek, a fiainak nem lesz bántódása. Megüresedett tehát a magyar trón. V. László halála után Garai László nádorispán egybehívta a

királyválasztó országgyűlést, s abban reménykedett, hogy talán őt, vagy Újlaki Miklós erdélyi vajdát fogják a magyar nemesek megválasztani magyar királlyá. (Garai és Újlaki is az idősebb Hunyadi fiú halálát a háttérből támogatták.) A Hunyadi-pártnak is volt jelöltje, a prágai fogságban sínylődő 15 éves Hunyadi Mátyás. 1458. január 20-án Szilágyi Mihály – Mátyás nagybátyja – mintegy 15 ezres sereg élén megérkezett a rákosi királyválasztó országgyűlésre. Tél dereka volt, s bár hideg, a Duna felszínén még vékonyka jeget sem lehetett találni. Garai Lászlóék a budai fellegvárban várakoztak, taktikáztak, nem mertek kimozdulni. És ekkor – ezt a magyar krónikák hangsúlyozták – valami megmagyarázhatatlan történt. Január 23-án leszállt az éjszaka, felragyogtak a csillagok, és a Duna vize néhány óra alatt fenéig befagyott. Buda és Pest között jégpáncél keletkezett. Bonfini és a Thuróczy-krónika (*Chronica Hungarorum*) is említi, hogy a Garai-liga félelme egyre nőtt, hiszen már sok telet megértek, ehhez hasonló eseményre mégsem emlékeztek, hogy egy ilyen sebes sodrású folyó néhány óra alatt befagy. Isteni csodának tekintették a történést. Január 24-én Szilágyi vitézei a befagyott Dunán, száraz lábbal átkeltek, és átkísérték a Budán tanácskozó főurakat a pesti oldalra, ahol összesereglett a nemesi testület, és kezdetét vette a királyválasztás. Szilágyi Mihály a Rákosmezőn felállított dobogón rendkívüli beszédet tartott, megindokolta, miért érdemes Mátyást megválasztaniuk.

E szavakkal fordult hozzájuk: „Nem azért jöttem fegyvereseimmel, hogy erőszakot alkalmazzak, hanem hogy a szabad választást biztosítsam!” Kitért arra, hogy az ifjú királyjelölt apja a nagy Hunyadi János volt, s az országot fenyegető veszély hatalmas, most sem csitult, s a Hunyadi sarj trónra kerülése az oszmán elleni harc legjobb biztosítója. Figyelmeztetett, csak olyan uralkodót szabad választani, aki évtizedekre biztosítja az ország függetlenségét! Vácolta az ország sanyarú helyzetét, és emlékeztetett, milyen arcpirító, hogy „idegenből koldulunk királyokat!”, mert meg lehet nézni, hogy az idegen királyok hová juttatták az országot...

A bárói liga ellenjelöltje Garai László nádor volt, ám vele január 12-én a Szilágyi testvérek Szegeden kiegyeztek. Ezek után 1458. január 24-én a főpapok és főurak tanácsa Mátyást királlyá választotta Budán.

Ezen a napon is még egy csoda történt: a választás híre még ki sem

szivárgott, de a pesti nagytemplomban már felhangzott a hálaadó ének. Amikor aztán az egész nép megtudta, hogy Mátyás lett a király, mindenki nagy örömmel ujjongott. Minden templomban meghúzták a harangokat, harsogtak a kürtök, szóltak a sípok, és olyan nagy hangon énekelt mindenki, hogy megtelt azzal a levegővel. A választás éjszakáját annyi máglyarakás világította meg, hogy az emberek azt hitték, a csillagok szálltak le az égboltról. Soha még királyválasztás ennyi örömmel, ennyi dicsőséggel nem történt. Szilágyi Mihály a választás után levelet küldött az erdélyi rendeknek. „Ti láttátok a fenséges Mátyás urat, amikor megszületett, szemetek előtt nevelkedett, ezért magatokénak nevezhetitek. Nyissátok meg hát a vigasság forrásait, örvendeztetek, vigadjatok, ujjongjatok és adjatok hálát a jóságos Istennek azért a boldogságért, amelyben a magyar nemzet részesült.” Örült egész Magyarország, vele örvendezett szép Erdélyország, amiért a törökverő Hunyadi János fiát, az ifjú Mátyást királlyá választották.

A magyar vezetők ezután küldöttséget menesztettek Podjebrád Györgyhez és III. Frigyeshez is. Az előbbitől magát Mátyást követelték, az utóbbitól pedig a magyar koronát. Podjebrád engedett, egyébként már ekkor eljegyeztette lányát, Katalint Mátyással, ezért február 8-án beleegyezett a Hunyadi sarj szabadon bocsátásába. III. Frigyes viszont nem adta vissza a koronát. A 15 éves Mátyás csak ezután tért haza, és foglalta el a trónt, de megkoronázni nem lehetett, mert a Szent Korona Habsburg III. Frigyes császárnál volt. Vele 1463-ban alkut kötött és 80 ezer arany forintért visszaváltotta a koronát. Ezt követően elhárult minden akadály annak, hogy a történelmi hagyományok szerint 1464. március 29-én Fehérváron Szent István koronájával megkoronázzák. Ezen emléktúrával kívánunk emléket állítani Hunyadi Mátyásnak.



CARTOGRAPHIA
A TÉRKÉPSZAKÉRTŐ

A térkép a Cartographia Kft. támogatásával készült.

Rajt/Cél:

K:

K:

K:

K:

K:

